

Jaarverslag 2021 + eerste kwartaal 2022

Omgevingsproces Ternaard, onderdeel Gebiedsfonds en Gebiedscommissie

Inleiding

In 2020 is de tijdelijke Gebiedscommissie Ternaard in oprichting begonnen met haar opdracht om een advies te maken over de spelregels/criteria voor de verdeling van de € 60 mln, mocht het tot gaswinning komen. In dit jaarverslag wordt beschreven welke stappen er in 2021 zijn gezet, welke ontwikkelingen er zijn geweest, hoeveel bijeenkomsten er zijn geweest van de verschillende gremia en op welke manier is gecommuniceerd. In 2021 was nog altijd sprake van beïnvloeding door de coronapandemie. De Gebiedscommissie heeft altijd als motto gehad: 'Kwaliteit voor snelheid' en dat kon ook omdat er voldoende tijd is. De planning is, in overleg met de opdrachtgever, nogmaals bijgestuurd.

De Gebiedscommissie Ternaard in oprichting heeft in maart 2022 haar inhoudelijke advies overhandigd aan het Fries Bestuurlijk Overleg Ternaard. Hiermee is deze fase afgerond. Het jaarverslag heeft daarom nog een extra paragraaf die loopt tot en met maart 2022.

Voor de andere twee sporen van het omgevingsproces, de vergunningsprocedure en het ontzorgingspoot, zijn respectievelijk het ministerie van EZK en de NAM aan zet. Deze onderdelen worden daarom niet uitgebreid beschreven in dit jaarverslag. De inzet vanuit de Friese overheden voor het vergunningenspoor wordt wel beschreven. Daar waar Gebiedscommissie staat wordt de Gebiedscommissie Ternaard i.o bedoeld.

*Gebiedscommissie Ternaard i.o in de Statenzaal
Eigen foto*

Ontwikkelingen vergunningverlening 2021 en eerste kwartaal 2022

Het Rijk doorloopt een procedure om tot een besluit te komen over de gaswinning. De afgelopen jaren werden er stappen in deze procedure gezet. De Friese overheden hebben zich daarbij ingezet om de gaswinning tegen te houden.

In maart 2021 waren de landelijke verkiezingen. De landelijke politiek kon zorgen voor een andere houding ten opzichte van de gaswinning. De drie Friese overheden hebben in deze periode op verschillende manieren laten weten dat zij tegen (nieuwe) gaswinning zijn. Er zijn brieven gestuurd, er is een lobby geweest naar de Tweede Kamerleden en er is aandacht voor gevraagd in de media. Het heeft lang geduurd voor er een regeerakkoord was. In het regeerakkoord is uiteindelijk een passage opgenomen dat het Kabinet geen nieuwe gaswinning onder de Waddenzee wil en dat ze de procedure in Ternaard afronden.

Dit betekent dat de vergunningaanvraag van Ternaard volgens het geldende beleid wordt getoetst en afgerond. Tijdens het schrijven van dit jaarverslag is nog altijd geen besluit genomen over de voorgenomen gaswinning.

Minister Blok heeft op maandag 13 september 2021 een bezoek gebracht aan Ternaard. Hij ging hierbij in gesprek met een delegatie bewoners en bestuurders. Minister Blok heeft vooral aangegeven dat hij gehouden is aan de wet en dat als de gaswinning bij Ternaard veilig en verantwoord kan, hij geen reden ziet om de vergunning te weigeren. De Gebiedscommissie Ternaard heeft geen rol gehad tijdens dit werkbezoek. Zij heeft aangegeven geen stelling te willen nemen in de discussie rondom de gaswinning en probeert een gedragen advies te maken voor de besteding van de middelen, mocht het tot gaswinning komen.

Op 25 januari 2022 vond het debat van de Kamercommissie infrastructuur en waterstaat plaats, waarin de vier nieuwe bewindslieden op het dossier voor het eerst aantraden: Mark Harbers (minister van Infrastructuur en Waterstaat), Rob Jetten (minister voor Klimaat en Energie), Christianne van der Wal (minister voor Natuur en Stikstof) en Hans Vijlbrief (staatssecretaris Mijnbouw). Tijdens het debat is gevraagd om een advies van UNESCO voor de vergunning van Ternaard en is gevraagd om in te gaan op de uitkomsten van de commissie MER die stelt dat de risico's bij de voorgenomen gaswinning in Ternaard onvoldoende zijn onderzocht.

*Bezoek minister Stef Blok aan Ternaard
Foto: Bote Sape Schoorstra*

Terugblik Gebiedscommissie 2021

Begin 2021 zaten we nog midden in de coronapandemie. De eerste bijeenkomst van de Gebiedscommissie is daarom online gehouden. De commissie heeft besloten om een pauze in te lassen om de inhoudelijke besprekingen van de drie thema's fysiek te kunnen voorbereiden en te kunnen bespreken in de Gebiedscommissie. Voor de drie thema's Verzilting, Energietransitie en Sociaal Economische Vitaliteit zijn aparte werkgroepen ingesteld met elk een themadeskundige uit de Gebiedscommissie als trekker.

De werkgroepen bestonden niet alleen uit leden van de Gebiedscommissie, maar ook uit ambtenaren, of andere deelnemers uit het gebied met kennis over het betreffende thema. Het was aan de trekkers om te zorgen voor voldoende kennis in de werkgroep. De werkgroepen hebben hun advies over de criteria voor het gebiedsfonds voor hun thema om de beurt gepresenteerd aan de Gebiedscommissie Ternaard. Tijdens de bijeenkomst was er de mogelijkheid om vragen te stellen. De leden van de Gebiedscommissie konden daarna terug naar hun achterban om vervolgens tijdens de bijeenkomst daarop te discussiëren over het advies, waarna al dan niet werd besloten om het advies van dat thema rijp te verklaren om voor te leggen aan de inwoners.

De werkgroep verzilting heeft ervoor gekozen om de naam te veranderen in Zoetwatermanagement. De nadruk ligt vooral op het beschikbaar houden en maken van voldoende zoet water ten behoeve van de landbouw.

De Gebiedscommissie Ternaard heeft advies ingeroepen van een onafhankelijk communicatiebureau.

Zij wil hiermee uit stralen dat de Gebiedscommissie onafhankelijk is van de Friese overheden. Bureau Noordtij heeft de opdracht uitgevoerd en is bij alle bijeenkomsten aanwezig geweest. Het bureau heeft na elke vergadering een korte terugkoppeling gemaakt voor plaatsing op de website, input geleverd voor de nieuwsbrieven en, later in 2022, gefaciliteerd om het advies te presenteren aan inwoners, organisaties en geïnteresseerden.

De Friese overheden hebben, gezien hun bescheiden rol in de Gebiedscommissie, door middel van een rooster om de beurt deelgenomen aan de vergaderingen. Op deze manier bleven de provincie, It Wetterskip en de gemeente Noardeast-Fryslân wel goed aangehaakt in een bescheiden rol. Omdat er bij de provincie Fryslân een portefeuillewisseling heeft plaatsgevonden, heeft gedeputeerde Friso Douwstra de plek in de Gebiedscommissie Ternaard i.o. ingenomen van Douwe Hoogland. Jeannette Dekker heeft in het najaar aangekondigd te stoppen als directeur van woningcorporatie Thús Wonen, ze zou wel graag haar inbreng in de Gebiedscommissie willen blijven leveren: de Gebiedscommissie is hier blij mee.

Het opstellen van een systeem voor de doorgeleiding van de financiën is afhankelijk van de financiële werkgroep van het ministerie van EZK, EBN (Energie Beheer Nederland) en NAM. Deze werkgroep moet nog opgestart worden om dit governance vraagstuk op te pakken. Omdat het ministerie van EZK dit nog altijd niet heeft opgestart is in 2021 door de Friese overheden vast begonnen om zelf na te denken wat zij zien als vervolgstappen.

*Werkgroepvergadering Sociaal economische vitaliteit in de theaterkerk in Nes
Eigen foto*

Overzicht bijeenkomsten

In 2021 zijn de volgende bestuurlijke en ambtelijke bijeenkomsten geweest:

Vergaderingen BO Ternaard (online)	2 februari 23 april 8 juli 9 september 13 december
Bijeenkomsten Fries BO Ternaard (online)	8 februari 22 maart 19 april 11 mei 1 september 25 oktober 21 november (fysiek)
Bijeenkomsten Gebiedscommissie Ternaard i.o	11 februari (online) 22 april (Ternaard) 18 mei (Anjum) 29 juni (Thús Wonen, Dokkum) 8 september (HZPC, Metslawier) 25 oktober (Wierum) 1 december (gemeentehuis, Dokkum)
Ambtelijk Regionaal Overleg (online)	26 januari 18 maart 12 april 22 juni 31 augustus 23 november
Fries Ambtelijk Regionaal Overleg Ternaard	20 januari 1 februari 21 februari 17 maart 13 april 04 mei 17 juni 31 augustus 13 oktober 17 november (fysiek)

Communicatie

In 2021 is het communicatiemiddel nieuwsbrief opnieuw gebruikt. Deze nieuwsbrieven worden door de gemeente Noardeast-Fryslân uitgebracht namens de 5 partners in het omgevingsproces: Het ministerie van EZK, NAM, Wetterskip Fryslân, provincie Fryslân en de gemeente Noardeast-Fryslân. In totaal zijn er 3 nieuwsbrieven uitgebracht: In april – september – en december.

Overhandiging advies van de Gebiedscommissie Ternaard i.o aan de Friese overheden
Eigen foto

Op de valreep naar de verkiezingen is in de Tweede Kamer de motie Dik-Faber aangenomen. Deze motie vroeg het kabinet om geen onomkeerbare stappen meer te zetten met nieuwe mijnbouwactiviteiten, zolang de door de kamer gevraagde onderzoeken nog niet aan de kamer zijn voorgelegd. Er was veel media-aandacht en onrust door deze motie. De Friese overheden hebben ervoor gekozen, door de onrust in de streek, om een duiding te geven aan deze motie op de website over het omgevingsproces.

Op 18 juni heeft Ruud Cino, MT lid van het Ministerie van Economische Zaken en voorzitter van het BO Ternaard een werkbezoek gebracht aan de oostelijke kant van de gemeente op uitnodiging van wethouder Esther Hanemaaijer. Hierbij is aandacht gevraagd voor de andere dorpen die met gaswinning te maken hebben in deze hoek van de gemeente Noardeast-Fryslân.

De Gebiedscommissie Ternaard en de gemeente hebben er steeds voor gezorgd om ook aanwezig te zijn tijdens bijeenkomsten van andere partners in de regio, om aanspreekbaar te zijn en vragen te kunnen beantwoorden. Het gaat om de volgende bijeenkomsten:

- de Dijktoer over de dijkverzwaring Koehool – Lauwersmeer op 3 september, 27 en 18 augustus;
- bijpraat sessies van de NAM, rondom de ter inzagelegging van het ontwerp – besluit op 20 en 21 september;
- bijeenkomsten van het ontzorgingsspoor (OOT).

Financieel overzicht

In het overzicht zijn de gemaakte onkosten over 2021 weergegeven. Mocht het tot gaswinning komen dan worden deze kosten verrekend met de € 60 mln. Anders zal het ministerie van EZK deze voorbereidingskosten terugbetalen. De gemeente Noardeast-Fryslân heeft een werkbudget van € 20.000,- beschikbaar gesteld om naast de personele kosten de overige onkosten voor te schieten en houdt de uitgaven bij.

Wat	bedrag
Zaalhuur	759
Communicatie	7.369
Personele inzet	48.202
Vergoeding leden GC	4.440
Totaal kosten 2021	€ 60.770

Appendix Rapportage eerste kwartaal 2022

In maart is het advies van de tijdelijke Gebiedscommissie Ternaard overgedragen aan de Friese overheden. Hiermee is een belangrijke fase afgesloten. Om deze periode af te sluiten is ervoor gekozen om het jaarverslag 2021 een appendix te geven tot en met maart 2022.

Terugblik

Op 17 januari 2022 heeft de Gebiedscommissie Ternaard i.o een onlinepresentatie gehouden van de concept – spelregels voor de besteding van de € 60 mln, mocht het tot gaswinning komen. In samenwerking met Noordtij en RTV-NOF zijn presentaties gehouden via een live-stream die te zien was via YouTube, facebook én via de kabel (live). De teller van het aantal kijkers via YouTube staat inmiddels op 450. De kijkers via de kabel en facebook zijn niet te tellen, maar de conclusie is dat de uitzending een groot bereik heeft gehad. Tijdens de uitzending konden er vragen worden gesteld via Whats- app. In totaal zijn er 30 vragen/ reacties binnen gekomen, waarvan 30 % van een en dezelfde persoon afkomstig is. Een aantal vragen is besproken tijdens de live-bijeenkomst. Op 3 februari heeft de Gebiedscommissie tijdens haar reguliere vergadering de andere reacties besproken. Dit heeft niet geleid tot het aanpassen van het advies. Hiermee heeft de Gebiedscommissie besloten dat haar opdracht voor de inhoud van het advies klaar is en overhandigd kan worden aan het Fries Bestuurlijk Overleg.

Tijdens de vergadering van 3 februari jl. zou een brainstorm plaatsvinden over de samenstelling en de bevoegdheden van de definitieve Gebiedscommissie. In deze vergadering bleek dat nog niet duidelijk is onder welk regiem het gebiedsfonds gaat vallen. Wordt het een fonds dat onder de verantwoordelijkheid valt van de gemeente, provincie of het Rijk? Of wordt er een stichting opgericht? Dit is sterk bepalend voor de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de commissie. Als het niet duidelijk is wat de taken en bevoegdheden voor de definitieve commissie zijn, kan de commissie daar ook nog geen advies over afgeven. De commissie heeft aangeboden om, zodra de informatie beschikbaar is, alsnog een advies uit te brengen voor het regiem en de samenstelling en bevoegdheden van de definitieve commissie.

Op 10 maart heeft de overdracht van het advies van de Gebiedscommissie Ternaard i.o aan het Fries Bestuurlijk Overleg Ternaard plaatsgevonden in de Statenzaal van het provinciehuis. De bestuurders hebben gevraagd of de commissie nog even in de lucht wil blijven, als klankbordgroep voor de verdere concretisering. Maar eerst is het wachten op het besluit van Staatssecretaris Vijlbrief over de voorgenomen gaswinning. De verwachting is dat dit besluit in de vroege zomer van 2022 valt.

Overzicht bijeenkomsten

In het eerste kwartaal van 2022 zijn de volgende bestuurlijke en ambtelijke bijeenkomsten geweest:

Vergaderingen BO Ternaard (online)	31 januari
Bijeenkomsten Fries BO Ternaard (online)	31 januari 28 februari 10 maart (fysiek: overhandiging advies)
Bijeenkomsten Gebiedscommissie Ternaard i.o	17 januari (uitzending live-stream) 3 februari (dorpshuis Ternaard) 10 maart (overhandiging advies)
Ambtelijk Regionaal Overleg (online)	1 februari 17 februari
Fries Ambtelijk Regionaal Overleg Ternaard	27 januari 10 maart (fysiek: overhandiging advies)

Communicatie

In het eerste kwartaal van 2022 zijn geen nieuwsbrieven verstuurd. In de nieuwsbrief van december was de digitale bijeenkomst van 17 januari al aangekondigd. Tevens zijn er uitnodigingen verstuurd aan Dorpsbelangen en besturen van energie coöperaties en dorpshuizen. De betrokken ambtenaren van de Friese overheden zijn geïnformeerd via de intranet-pagina's.

Op de website van de gemeente is steeds alle informatie geüpdatet. Ook is er een persbericht uitgegaan na de overhandiging van het advies aan het Fries Bestuurlijk Overleg.

Gedeputeerde Friso Douwstra heeft in januari een kennismakingsgesprek gehad met de Staatssecretaris voor Mijnbouw: de heer Vijlbrief. Hij is uitgenodigd om op werkbezoek te komen naar Ternaard en andere gas-locaties in Fryslân.

Financieel overzicht eerste kwartaal 2022

In het overzicht zijn de gemaakte onkosten over het eerste kwartaal van 2022 weergegeven.

Wat	bedrag
Zaalhuur	294
Communicatie	3.545
Personele inzet	11.935
Vergoeding leden GC	2.760
Totaal kosten Q1 - 2022	€ 18.534

De kosten van bureau Noordtij voor de bijeenkomst van januari zijn al in 2021 verrekend. De kosten voor communicatie betreffen hier vooral de inzet van RTV-NOF voor het filmen en streamen van de bijeenkomst. De inzet personele kosten zijn een inschatting gebaseerd op het prijspeil 2021 en het aantal uren van de project-leider tot en met maart 2022.

*Bijeenkomst 17 januari 2022 in het dorpshuis van Ternaard
Foto: Bureau Noordtij, Ilse Luijken*

provinsje fryslân
provincie fryslân

WATTERSKIP
FRYSLÂN

GEMEENTE
NOARD
EAST FRYSLÂN